

Medlöperi och Motstånd – Nazismen i Norrköping då och nu

Utställningens namn: Medlöperi och Motstånd – Nazismen i Norrköping då och nu

Plats: Färgerisalen på Norrköpings stadsmuseum

Visningstid: Visningstid planerad till 26 januari – 31 januari 2021, förlängd till den 14 november 2021 på grund av coronapandemin.

Utställningsyta: 156 kvm

Budget för utställningsproduktion: 274 534 kr, varav de stora posterna var:

- konsultarvode: 101 000 kr
- stipendium à 80 000 kr från Lars Salviusföreningen för Johan Perwes textarbete
- säkerhet- och bevakningskostnader: 46 000 kr
- marknadsföring: 68 000 kr
- övriga externa tjänster: 41 000 kr

Kontaktperson: Museipedagog Ellika Kyndel, ellika.kyndel@norrkoping.se, 0703238214.

Producerande verksamhet: Norrköpings stadsmuseum

Utställningsteam: Ellika Kyndel, Johan Perwe, Pernilla Pusa, Anders Greiff, Sofia Wallin, Roger Johansson, Rolf Jonsson (Norrköpings stadsarkiv) samt Anders Ristenstrand.

Motivering:

Med den uppmärksammade utställningen har Norrköpings stadsmuseum bidragit med nya pusselbitar till att förstå hur det var att leva i Norrköping under 1930-talet och andra världskriget. Den berättar om medlöparna, motståndarna och några av de flyktingar som kom till Norrköping. Utställningen belyser även frågor kring främlingsfientlighet och nazism i vår samtid.

Syftet med utställningen har varit att med hjälp av historiska kunskaper öka besökarnas förståelse för andra människor, olika etniska grupper och levnadssätt och därigenom rusta besökarna att förhålla sig till hat, nazism och rasism.

Utställningen är baserad på aktuell forskning och lyfter fram fakta som tidigare ej varit känt för allmänheten. Framförallt är det berättelserna om motståndarna och medlöparna som står i fokus. Tekniken dominerar inte. Det handlar om storytelling i dess mest genuina form. Det dramaturgiska greppet har fungerat. Besökarna ägnar lång tid framför varje personöde. Dramaturgin har skapats genom texter, grafisk form, medieproduktioner och olika föremål. Konflikten i dramaturgin utgörs av skillnaden mellan motståndare och medlöpare och presentationen av Norrköping som samhälle då och nu. Denna helhet förstärker berättelsen och upplägget som vägleder besökaren genom historien.

Det är framförallt två element som är viktiga i den grafiska formen:

1. Uttrycket och färgsättningen ger en känsla av nazismens strama estetik
2. Den röda, dominerande färgen symboliserar hat, kärlek, styrka och mod

Genom tydlighet, spännande formgivning, berättande och med ljudsättning har vi skapat en stark totalupplevelse som är tillgänglig, tillåtande och omhändertagande. Rummet ger en känsla av sammanhang där vi uppmanar besökaren till egen reflektion och till samtal. Den pedagogiska verksamheten underlättas och förstärks med det dramaturgiska upplägget och gestaltningen. Utställningen fungerar som en bra lokal resurs för skolan, från högstadium till gymnasium. Det finns tydliga kopplingar till skolans läroplan både vad gäller historia och samhällskunskap. Efter en visning av utställningen får eleverna delta i en workshop där deras egna upplevelser av berättelserna diskuteras. Mycket tid läggs på samtidsfrågorna. Målet är att eleverna genom att ta del av de historiska berättelserna kring teman som demokrati, rasism och främlingsfientlighet ges verktyg för att stå upp för de egna värderingarna.

Utställningen bygger på Johan Perwes forskning. I boken *Mörkläggnings - Nazismen och motståndet i Norrköping 1933-1945* (2016) visar han hur lokalsamhället Norrköping och Norrköpingsborna valde att förhålla sig, reagera och agera på nazismen. Lokalt arkivmaterial kompletterar Perwes forskning.

Vi berättar även om de högerextrema rörelser som finns i vår samtid. Detta arbete har gjorts i samarbete med forskare runt om i Sverige.

I utställningen finns en separat vägg där aktuella nutida tidningsurklipp satts upp. Där ingår även den artikel som föranledde en polisanmälan och fick nationell och internationell uppmärksamhet.

Stadsmuseet var medvetet om riskerna med utställningens brännande ämne och starka budskap. En riskbedömning gjordes i samarbete med kommunens säkerhetsavdelning.

Det är viktigt att både lyfta fram de mörka perspektiven och de som vågar göra motstånd, då som nu. Vi vill få besökarna att ta ställning.

Länk till film om utställningen: <https://youtu.be/OuGfJ6WlhPo>